

M.A [Part – I]

EDUCATION

Advanced Philosophy and Sociology of Education (Paper- I) (May-2017)

QP Code : 09610

(3 Hours)

[Total Marks : 80

Section I

1. 'The scope of educational philosophy is limitless'. Critically analyse the statement. **10**
2. Discuss the educational implications of the Buddhist philosophy. **10**
3. Explain the educational contributions of Sri Aurobindo in relation to the present context. **10**
4. Define multiculturalism. Explain the principles of learning and teaching in a multicultural society. **10**
5. Answer briefly any **two** of the following :— **10**
 - (a) Advantages of institutional autonomy
 - (b) Educational implications of existentialism
 - (c) ICT and Professional Development
 - (d) Concept of Benchmarking.

Section II

6. Explain the meaning of Sociology of Education. Analyse the scope of sociology of education. **10**
7. Explain the features of Structural Functionalism and its implications to education. **10**
8. What is meant by social stratification ? Explain the causes of social stratification. **10**
9. "Education influences culture". Justify. **10**
10. Answer briefly any **two** of the following :— **10**
 - (a) Concept of professional socialisation
 - (b) Role of education in developing world citizens
 - (c) Effects of schooling on social and political participation
 - (d) Uses of open systems approach.

[TURN OVER

विभाग १

१. “शिक्षणाच्या तत्त्वज्ञानाची व्याप्ती अमर्यादीत आहे”. या विधानाचे चिकित्सक मूल्यांकन करा. १०
२. बौद्ध तत्त्वज्ञानाच्या शैक्षणिक उपयोजनाची चर्चा करा. १०
३. वर्तमान परीस्थिती संदर्भात श्री अरविंदो यांच्या शैक्षणिक योगदानाची चर्चा करा. १०
४. बहुसांस्कृतिकतेची व्याख्या लिहा. बहुसांस्कृतिक समाजातील अध्ययन-अध्यापनाची तत्त्वे स्पष्ट करा. १०
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात लिहा :- १०
 - (अ) संस्थात्मक स्वायततेचे फायदे
 - (ब) अस्तित्ववादाचे शैक्षणिक महत्त्व
 - (क) माहिती संप्रेषण तंत्रविज्ञान आणि व्यावसायिक विकास
 - (ड) (बेंचमार्क) मापदंडाची संकल्पना.

विभाग २

६. शैक्षणिक समाजशास्त्राचा अर्थ स्पष्ट करा. शैक्षणिक समाजशास्त्राच्या व्याप्तीचे विश्लेषण करा. १०
७. संरचनात्मक व्यावहारीकवादाचे वैशिष्ट्ये आणि त्याचे शिक्षणातील उपयोजन स्पष्ट करा. १०
८. सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे काय ? सामाजिक स्तरीकरणाची कारणे स्पष्ट करा. १०
९. शिक्षण संस्कृतीवर प्रभाव टाकते’ टीपणी करा. १०
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टीपा लिहा :- १०
 - (अ) व्यावसायिक सामाजिककरणाची संकल्पना
 - (ब) वैश्विक नागरीकत्व विकसित करण्यात शिक्षणाची भूमिका
 - (क) सामाजिक आणि राजकीय सहभागात शाळेय शिक्षणाचा प्रभाव
 - (ड) मुक्त प्रणाली उपागमाचे उपयोग.

M.A [Part – I]

EDUCATION

Advanced Educational Psychology

(Paper- II) (May-2017)

Q.P. Code :09613

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Answer any three questions from Q.1 to Q.7
 2. Questions no 8 is compulsory.

- Q.1** a) Explain the meaning of Psychology and Educational Psychology. **10**
b) Explain Bruner's Theory of learning with its educational implications. **10**
- Q.2** a) Explain the meaning and determinants of Personality. **10**
b) Explain the structures of intellect model of Guilford's theory of intelligence. **10**
- Q.3** a) What is brainstorming? Explain the procedure to use brainstorming in the classroom. **10**
b) Explain the approaches of teaching gifted children. **10**
- Q.4** What is learning disability? Explain specific teaching strategies for dyslexic child. **20**
- Q.5** Explain the techniques of effective management of groups. **20**
- Q.6** Explain the steps of behavioral therapy for self-modification. **20**
- Q.7** Explain the Vygotsky's social development theory with special reference to its implications in the class room. **20**
- Q.8** Answer **any four** of the following questions (short notes) **20**
- a) Contribution of behaviouristic school of psychology
 - b) Bramson's five thinking style
 - c) Six thinking hats of Edward De Bono
 - d) Common signs of dysgraphia
 - e) Concept of motivation
 - f) Use of Antecedent –Behavior-Consequence (A-B-C) chart.

मराठी अनुवाद

[वेळ:३ तास]

[Marks:८०]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

१. प्रश्न १ ते ७ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
२. प्रश्न ८ अनिवार्य आहे.

प्र.१	अ) मानस शास्त्राच्या आणि शैक्षणिक मानसशास्त्राचा अर्थ स्पष्ट करा.	१०
	ब) ब्रुनेरची अध्ययन उपपत्ती तिच्या शैक्षणिक महत्त्वासह स्पष्ट करा.	१०
प्र.२	अ) व्यक्तीमत्वचा अर्थ आणि निर्धारके स्पष्ट करा.	१०
	ब) गिलफोर्ड च्या बुद्धीमत्ता उपपत्तीच्या बौद्धिक प्रतीमानाची संरचना स्पष्ट करा.	१०
प्र.३	अ) बुद्धीमंथन म्हणजे काय. वर्गात बुद्धीमंथन तंत्राच्या वापराची पद्धती स्पष्ट करा.	१०
	ब) प्रज्ञा वान बालकाच्या अध्यापनाचे उपागम स्पष्ट करा.	१०
प्र.४	अध्ययन अक्षमता म्हणजे काय? वाचन अक्षमता असलेल्या बालकाच्या अध्यापनाच्या विशेष कार्यनिती स्पष्ट करा.	२०
प्र.५	समूहाच्या परिणामकारक व्यवस्थापनाची तंत्रे स्पष्ट करा.	२०
प्र.६	स्व- परिवर्तनाच्या वर्तनवादी उपचार पद्धतीच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.	२०
प्र.७	व्यागोत्स्कीच्या सामाजिक विकास उपपत्ती तिच्या वर्गातील उपयोजनाच्या संदर्भात स्पष्ट करा.	२०
प्र.८	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)	२०
	अ) मानसशास्त्राच्या वर्तनवादी शाखाचे शिक्षणातील योगदान	
	ब) ब्रेमसन च्या विचार प्रक्रियेच्या पाच शैली	
	क) एडवर्ड दी बोनो च्या विचार प्रक्रियेचे सहा प्रकार (६ thinking hats)	
	ड) लेखन अक्षमतेची सामान्य लक्षणे	
	इ) प्रेरणेची संकल्पना	
	फ) Antecedent –Behavior–Consequence (एं.बी.सी.) चार्टचे उपयोग	

M.A [Part – I]

EDUCATION

Research Methodology in Education (Paper- III) (May-2017)

Q.P. Code :09614

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Answer any three questions from Q.No.1 to 7
 2. Q.No.8 is compulsory.
 3. All Questions carry equal marks.

- Q.1 a) Explain the Concept of paradigm of reasearch. 10
b) Explain the Concept of hypothesis. 10
- Q.2 a) What is Variable ? Explain the Concept of extraneous variable with example. 10
b) What is sampling? Explain it's advantages. 10
- Q.3 a) What is Case study research ? Explain the steps of conducting a Case study. 10
b) Explain the meaning and characteristics of experimental research. 10
- Q.4 What is reliability? Explain the methods of estimating reliability. 20
- Q.5 What is rating scale? Explain it's uses and limitations. 20
- Q.6 Explain the Steps of Observatinal techniques with it's merits and limitations 20
- Q.7 Explain the different types of scales of measurement with examples. 20
- Q.8 Answer **any fours** of the following questions (short notes) 20
- a) Errors in testing hypothesis
 - b) Concept of traingulation
 - c) Meaning of educational research
 - d) Purpose of research design
 - e) Evaluation of research report.
 - f) Characteristics of ethnographic research.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: ८०]

- सूचना:**
१. प्रश्न क्र. १ ते प्रश्न क्र. ७ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 २. प्रश्न क्र. ८ अनिवार्य आहे.
 ३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ अ) संशोधनाची रुपावली (Paradigms of Research) संकल्पना स्पष्ट करा. १०
 ब) परिकल्पना संकल्पना स्पष्ट करा. १०
- प्र.२ अ) चल म्हणजे काय ? बाह्य चलाची संकल्पना उदाहरणासहीत स्पष्ट करा. १०
 ब) नमुना निवड म्हणजे काय ? नमुना निवडीचे फायदे स्पष्ट करा. १०
- प्र.३ अ) व्यक्तीभ्यास म्हणजे काय ? व्यक्तीभ्यास संशोधन आयोजनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा. १०
 ब) प्रायोगिक संशोधनाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. १०
- प्र.४ विश्वसनियता म्हणजे काय ? विश्वसनियता काढण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा. २०
- प्र.५ पदनिश्चयण श्रेणी म्हणजे काय ? पदनिश्चयण श्रेणीचे उपयोग व मर्यादा स्पष्ट करा. २०
- प्र.६ निरीक्षण तंत्राच्या पायऱ्या तिच्या गुण व मर्यादासाहित स्पष्ट करा. २०
- प्र.७ मापन श्रेणीचे विविध प्रकार उदाहरणासहीत स्पष्ट करा. २०
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर थोडक्यात लिहा. २०
 अ) परिकल्पना परीक्षणातील त्रुटी
 ब) त्रिकोणीकरणाची संकल्पना
 क) शैक्षणिक संशोधनाचा अर्थ
 ड) संशोधन अभिकल्पाचा हेतू
 इ) संशोधन अहवालाचे मूल्यमापन
 फ) मानववंश संशोधनाची वैशिष्ट्ये

M.A [Part – I]
EDUCATION
Teacher Education
(Paper- IV) (May-2017)

Q.P. Code :09617

[Time: 3 Hours]

[Marks:80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Attempt any three question from question no. 1 to 7
 2. Question no.8 is compulsory

- Q.1** a) Explain the changing scenario of Teacher Education in global context and it's impact on India. **10**
b) Define Teacher Education. Explain the need of Teacher Education.
- Q.2** a) Describe the Role and functions of UGC and NCTE. **10**
b) "South African Council for Education (SACE) and the department of education takes continuous efforts for effective education system." Justify with reference to the efforts undertaken by them.
- Q.3** a) Elaborate the functions of SCERT with relation to development of Teacher Education. **10**
b) Describe in detail any two National level agencies of Teacher Education programme.
- Q.4** a) Elucidate the role and competencies required for teachers at primary stage with special reference to ten competency areas suggested by NCTE. **10**
b) Explain the Teacher Education programme at pre-primary level with reference to its objectives & structures.
- Q.5** a) Compare the objectives of Teacher Education programme at secondary and Higher secondary level. **10**
b) "curriculum framework of Teacher Education programme at higher secondary Level is very much challenging" Justify. **10**
- Q.6** a) Explain the curriculum for teacher education programme at tertiary level. **10**
b) Elucidate the structure of teacher education programme at tertiary level. **10**
- Q.7** a) What is the concept of Autonomy ? What are the challenge faced by educational institutions wanting to get Autonomy from the University. **10**
b) Explain the value clarifying approach to value based education **10**
- Q.8** Write short notes on **any four** of the following. **20**
- a) Advantages of reflective Teacher Education.
 - b) Features of globalization
 - c) Trends in Research in Teacher Education
 - d) Concept of professionalism
 - e) E- Teacher Education
 - f) Constructivist Teacher Education
-

मराठी रुपांतर

- प्र.१ अ) अध्यापक शिक्षणाचे बदलते दृश्य वैश्विक संदर्भात स्पष्ट करा. आणि त्याचा भारतावरील परिणाम लिहा. १०
ब) अध्यापक शिक्षण व्याख्या लिहा. अध्यापक शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा. १०
- प्र.२ अ) यूजीसी (UGC) व एन. सी. टी. ई (NCTE) ची भूमिका व त्याच्या कार्याचे वर्णन करा. १०
ब) "साऊथ आफ्रिकन काऊन्सिल फॉर एज्युकेशन (SACE) आणि शिक्षण विभाग हे परिणामकारक शिक्षण प्रणालीसाठी सातत्यपूर्ण प्रयत्न करत असतात." त्यांच्याद्वारे घेत असलेल्या प्रयत्नांच्या संदर्भात समर्थन करा. १०
- प्र.३ अ) अध्यापक शिक्षणाच्या विकासाच्या संदर्भात एस. सी. इ. आर टी ची कार्ये सविस्तर लिहा. १०
ब) अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाच्या कोणत्याही दोन राष्ट्रीय स्तरावरील संस्थांचे सविस्तर वर्णन करा. १०
- प्र.४ अ) प्राथमिक स्तरावर शिक्षकाकरिता आवश्यक असलेली भूमिका व क्षमतांचे एनसीटीईने (NCTE) ने सुचवलेल्या दहा क्षमतांच्या संदर्भात विशद करा. १०
ब) पूर्व प्राथमिक स्तरावरील अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाची उद्दिष्ट्ये व संरचना संदर्भात स्पष्ट करा. १०
- प्र.५ अ) माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक स्तरावरील अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाच्या उद्दिष्टांची तुलना करा. १०
ब) उच्च माध्यमिक स्तरावरील अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाची अभ्यासक्रम संरचना (चौकट) ही खूप आवाहनात्मक आहे. समर्थन करा. १०
- प्र.६ अ) उच्च स्तरावरील अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाचा अभ्यासक्रम स्पष्ट करा. १०
ब) उच्च स्तरावरील अध्यापक शिक्षण कार्यक्रमाची संरचना विशद करा. १०
- प्र.७ अ) स्वायत्तता संकल्पना म्हणजे काय ? विद्यापीठाकडून स्वायत्तता मिळवण्यास शैक्षणिक संस्थाना कोणत्या आवाहनाना सामोरे जावे लागत आहे. ? १०
ब) मूल्य आधारित शिक्षणाप्रती मूल्य स्पष्टीकरण उपागम स्पष्ट करा. १०
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर थोडक्यात लिहा २०
अ) परावर्तित अध्यापक शिक्षणाचे फायदे
ब) वैश्विकरणाची वैशिष्ट्ये
क) अध्यापक शिक्षणात संशोधनातील प्रवाह.
ड) व्यावसायिकता संकल्पना
इ) ई- अध्यापक शिक्षण
फ) रचनावादी अध्यापक शिक्षण